
Možnosti a výzvy uplatnenia PPP na Slovensku

Irma Chmelová
Asociácia PPP

Košice, 20. novembra 2008

Obsah

- Čo je PPP
- PPP na Slovensku
- Príklady PPP projektov
- Možnosti a výzvy

Čo je PPP?

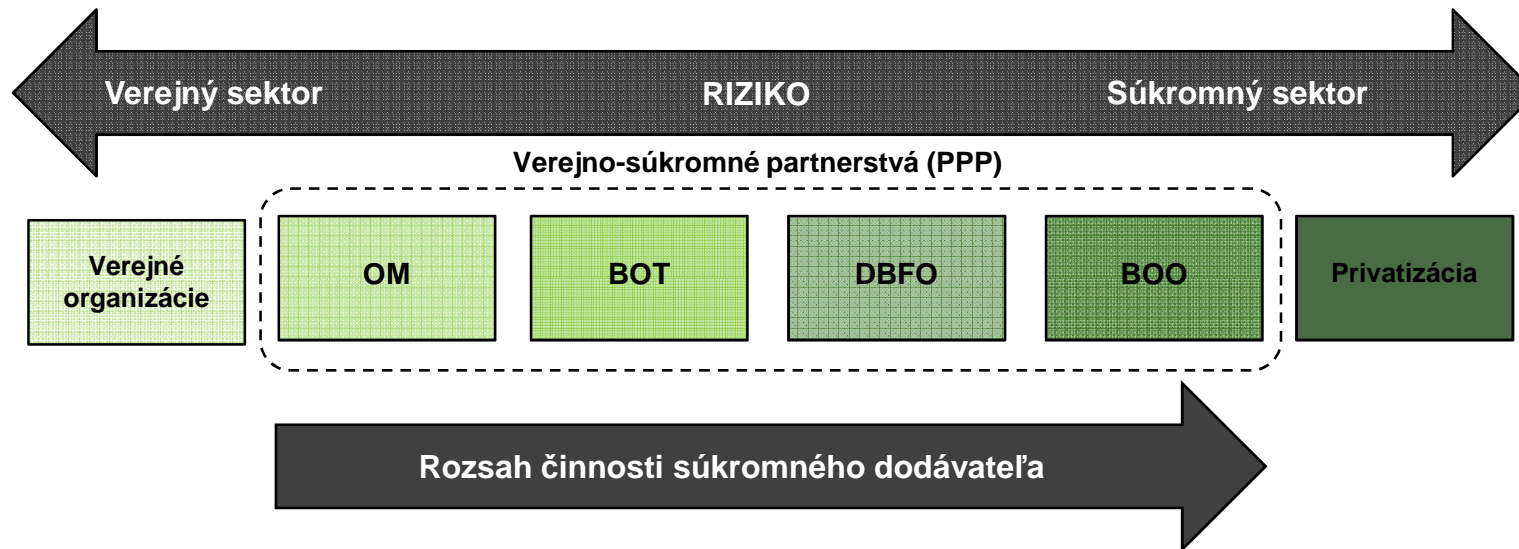
- verejno-súkromné partnerstvo alebo public-private partnership:
 - **dlhodobé partnerstvo verejného a súkromného sektora**, ktorého cieľom je efektívne zabezpečiť **kvalitnú verejnú infraštruktúru a verejné služby**

Charakteristika PPP:

- **relatívne dlhodobá spolupráca** verejného a súkromného partnera – minimálne 5 rokov, typicky 20 až 40 rokov
- **zapojenie súkromného partnera do viacerých fáz projektu** (projektovanie, výstavba, prevádzka a pod.)
- **spôsob financovania projektu** – typicky čiastočne alebo celkovo projekt financuje súkromný partner, platby obdržiava buď od verejného partnera (tzv. platby za dostupnosť) alebo priamo od užívateľov, prípadne kombináciu týchto platieb
- **rozdelenie rizík medzi partnermi** – riziko preberá ten partner, ktorý ho dokáže najlepšie znášať / riadiť (riziko výstavby, riziko dostupnosti, riziko dopytu a pod.)
- **úloha súkromného partnera** – zúčastňuje sa viacerých fáz projektu (plánovanie, návrh, vyhotovenie, prevádzka, financovanie a pod.), využitie skúseností
- **úloha verejného partnera** – vystupuje hlavne ako zadávateľ úlohy, manažér a kontrolór projektu

Čo je PPP?

- **mnoho rôznych variant/modelov:** od zaistenia prevádzky (OM – operate/maintain) až po kompletne zabezpečenie služieb vrátane financovania súkromným sektorom (DBFO – design-build-finance-operate)

Typické modely PPP:

OM (Operate Maintain) – prevádzka a údržba

BOT (Build Operate Transfer) – výstavba, prevádzka, prevod vlastníctva

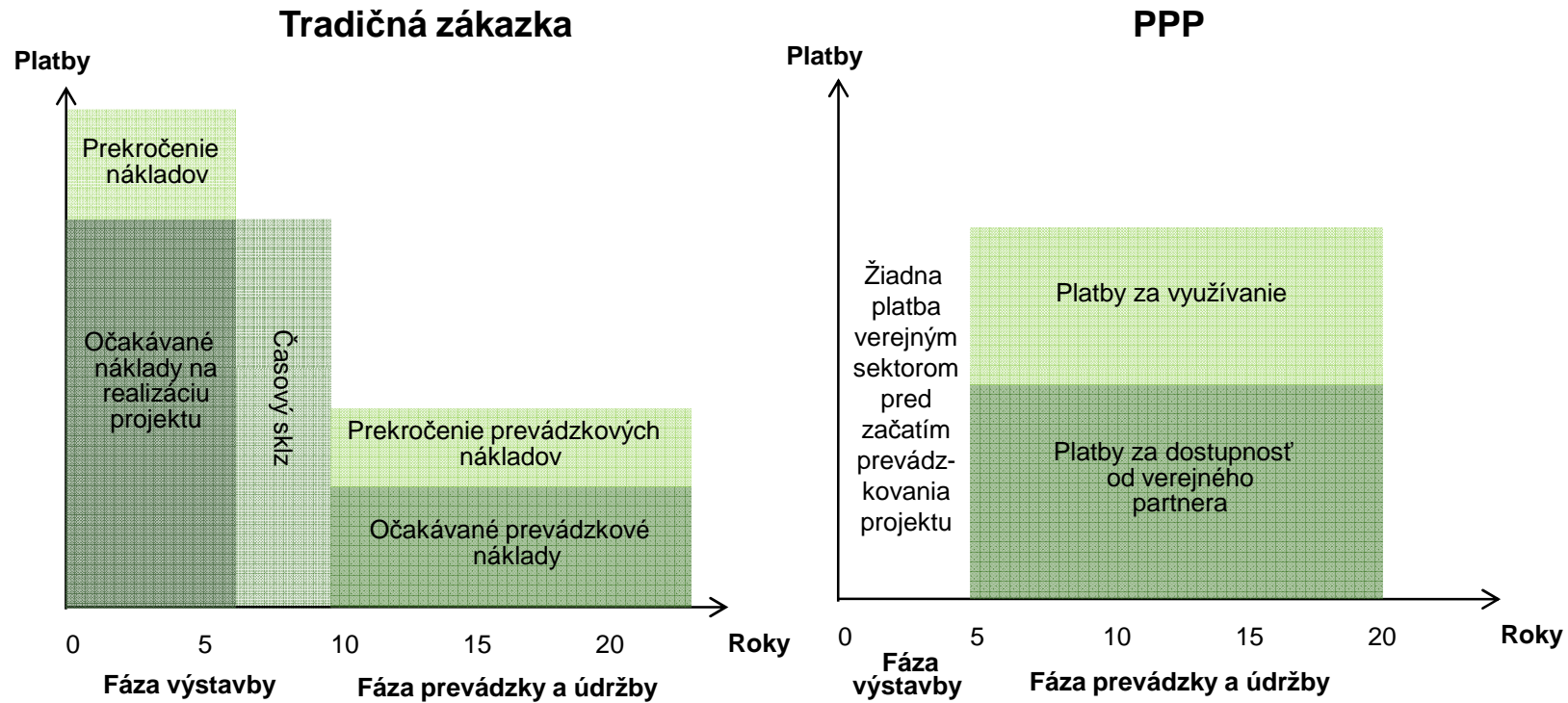
DBFO (Design Build Finance Operate) – návrh, výstavba, financovanie, prevádzka

BOO (Build Own Operate) – výstavba, vlastníctvo, prevádzka

Výhody a nevýhody PPP

- Hlavné výhody PPP oproti tradičnému obstarávaniu:
 - **časový sklz dokončenia projektu** – hradí súkromný partner (penále), preto len málo prípadov PPP projektu s oneskorením
 - **prekročenie plánovaného rozpočtu** – hradí súkromný partner, bez dodatkov k zmluve
 - **value for money** – súkromný sektor dokáže zabezpečiť verejné služby efektívnejšie a lacnejšie ako verejný sektor (tlak na efektivitu, lepšie rozdelenie rizík)
 - **verejný sektor nestráca kontrolu** – majetok sa mu vráti po vopred dohodnutej dobe
 - **rozpočtové obmedzenia** – PPP umožňuje využiť výstavbu zo súkromných zdrojov
 - **umožnenie potrebných investícií dnes**
 - sústredenie sa na **kľúčové kompetencie**
 - verejný sektor **platí len ak služba dodaná v dohodnutej kvalite**
- Hlavné nevýhody PPP oproti tradičnému obstarávaniu:
 - **náročnosť prípravy projektu** – vyššie náklady spojené s prípravou projektu a procesom výberu súkromného partnera, dĺžka prípravy
 - vyššie **náklady financovania** pre súkromného partnera
 - nižšia **miera flexibility** v priebehu projektu a riadení dlhodobého kontraktu

PPP vs. tradičná verejná zákazka

Spracované podľa Facility Slovakia.

Zmluvné a inštitucionálne PPP

Európska komisia rozlišuje medzi tzv. **zmluvnými** a **inštitucionálnymi PPP**. Typicky sa v prípade PPP hovorí o tzv. zmluvných PPP projektoch.

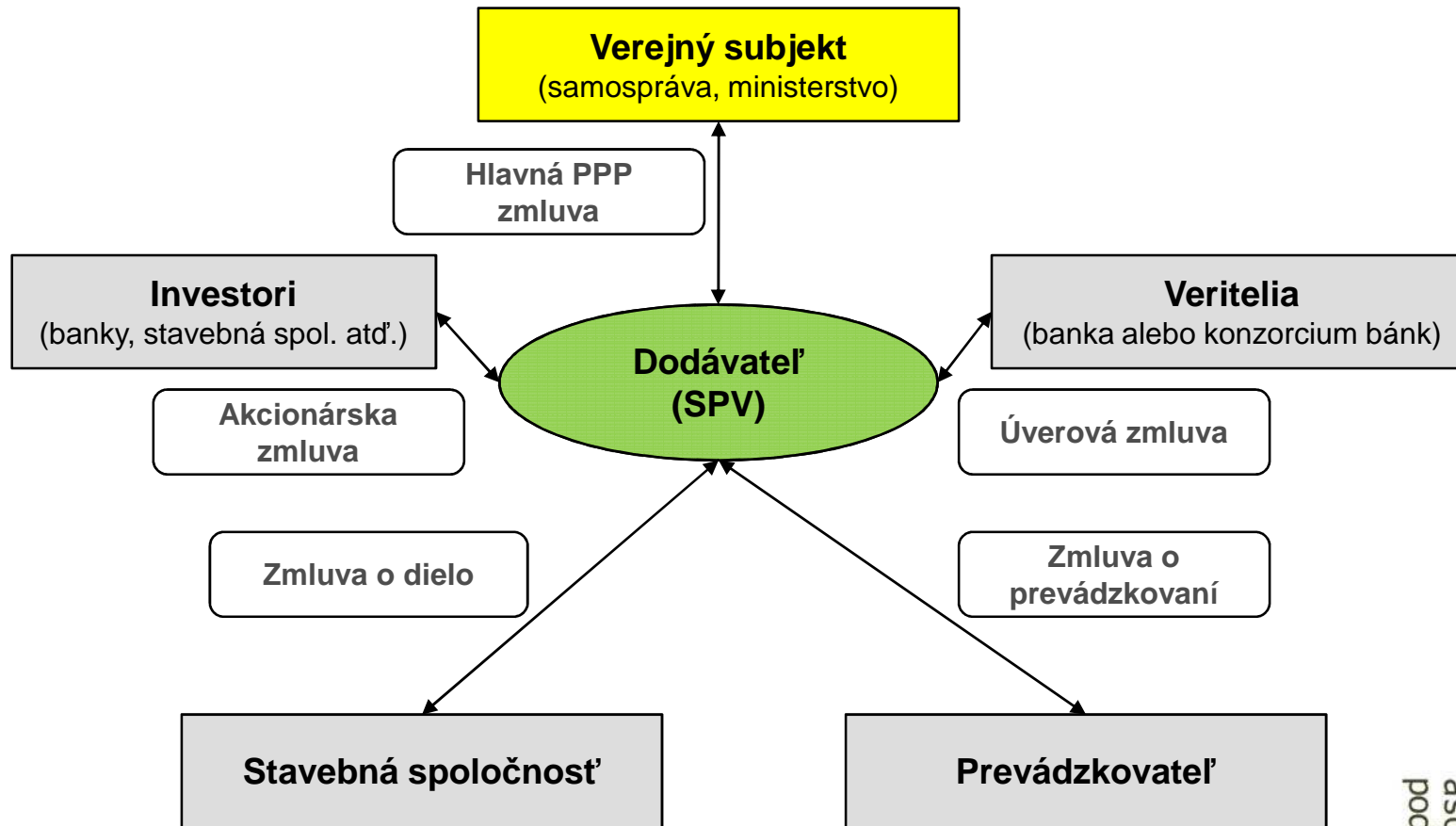
Zmluvné PPP

- partnerstvo verejného a súkromného partnera **založené výlučne na zmluvnom spojení**
- zahŕňa viacero štruktúr, v rámci ktorých je možné zadať súkromnému partnerovi úlohu menšieho alebo väčšieho rozsahu a môže zahŕňať plánovanie, financovanie, vyhotovenie diela, rekonštrukciu a pod.

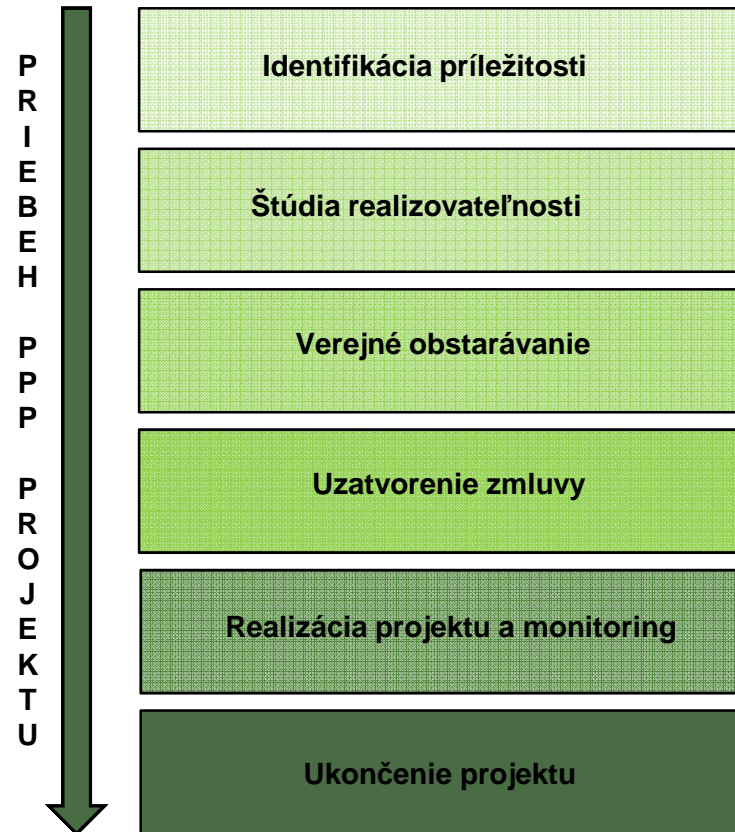
Inštitucionálne PPP

- spolupráca verejného a súkromného partnera pri poskytovaní verejných služieb **prostredníctvom spoločného podniku** pre financovanie, vybudovanie/rekonštrukciu, prevádzku a údržbu tejto infraštruktúry alebo poskytovanie služieb
- na Slovensku takto fungujú napr. spoločnosti, ktoré prevádzkujú vodohospodársku infraštruktúru alebo spoločnosti, zabezpečujúce odvoz odpadu

Zmluvné vzťahy pri typickom PPP

Priebeh PPP projektu

Štúdia realizovateľnosti

Vhodné oblasti pre PPP

Doprava

- cestná infraštruktúra (výstavba/rekonštrukcia/prevádzka/údržba ciest, diaľničnej siete, mostov)
- mestská a medzimestská hromadná doprava (MHD, železničné prepojenie s letiskom)
- parkoviská (integrovaný systém parkovania, záchytné parkoviská, mestské parkovacie domy)
- letiská, autobusové/železničné a iné dopravné stanice, zastávky a pod.

Školstvo

- budovy škôl (jasle, materské, základné, stredné, vysoké)
- ubytovanie pre študentov a žiakov (internáty),
- podporná infraštruktúra škôl (školské jedálne, tepelné hospodárstvo škôl)

Zdravotníctvo

- zdravotnícke zariadenia: nemocnice, sanatóriá, liečebne pre dlhodobo chorých, laboratóriá a pod.
- medicínske i nemedicínske časti (práčovne, jedálne, tepelné hospodárstvo)

Vhodné oblasti pre PPP

Administratíva a správa budov

- budovy úradov verejnej správy (mestský úrad, daňový úrad, väznice, justičné areály, policajné stanice, hasičské stanice, kasárne a vojenské areály atď.)

Mestská výstavba a regionálny rozvoj

- vedecko-technologické parky
- sociálne byty
- využitie brownfieldov

Sociálne služby

- zariadenia sociálnych služieb (domovy dôchodcov, sociálne a chránené bývanie, detské domovy)

Šport a kultúra

- multifunkčné športové areály, športové haly, plavárne, detské ihriská, cyklotrasy
- kongresové centrá, kultúrne zariadenia, knižnice, múzeá a pod.

A mnohé ďalšie

- informačné technológie
- technické služby
- životné prostredie

PPP na Slovensku

- v porovnaní so susednými krajinami ako Maďarsko alebo Česká republika Slovensko objavilo PPP neskoro
- **za posledný rok sa PPP na Slovensku „rozbehlo“**
- prebiehajúce slovenské PPP projekty:
 - tri diaľničné projekty
 - elektronické mýto
 - spoločný mediálny komplex STV a SRo
 - revitalizácia železničných staníc
 - športové centrá a haly
 - pár regionálnych projektov: napr. parkovacie garáže
 - projekty nepomenované ako PPP (napr. rýchla zdravotná služba, technické služby miest, prevádzkové projekty v oblasti vodohospodárstva či odpadového hospodárstva, prevádzka nemocnice a pod.)

Inštitucionálne prostredie

Programové vyhlásenie vlády SR z roku 2006, časť 2.2 Hospodárska politika:

„Vláda SR sa zaväzuje určiť pravidlá a aktívne podporovať vznik verejno-súkromných partnerstiev v oblasti spravovania a vytvárania verejných statkov a zabezpečovania verejných služieb.“

Vzhľadom na tento záväzok vznikol na Ministerstve financií SR odbor priamo zodpovedný za politiku PPP a jej implementáciu:

Odbor partnerských projektov (Sekcia stratégie), Ministerstvo financií SR

- zodpovedá za tvorbu a implementáciu PPP politiky
- spĺňa tieto funkcie:
 - **metodickú** - metodické usmerňovanie, tvorba metodík pod. (napr. Kódex riadenia prípravy PPP projektu a Kódex riadenia rizík PPP projektu)
 - **podpornú** - priama finančná podpora vybraných projektových zámerov z fondov EÚ (OP Technická asistencia) – **uhradenie 100 percent nákladov na štúdiu uskutočniteľnosti na 6-8 PPP projektov** v období do roku 2013 (k dispozícii 7.4 mil. EUR)
 - **funkciu znalostného a komunikačného centra** - školenia, semináre atď.

Inštitucionálne prostredie

Asociácia PPP

- záujmové združenie súkromného sektora pre oblasť PPP
- vznik v roku 2007 z iniciatívy súkromného sektora
- v súčasnosti 40 členov
- kompetentný partner verejného sektora pre záležitosti PPP

Hlavné aktivity:

- informovanie a vzdelávanie súkromného a verejného sektora
 - kvartálny časopis PPP Newsletter
 - webstránka www.asociaciappp.sk
- podpora PPP projektov
 - konzultácie o možnostiach PPP
 - poskytnutie kontaktov na potenciálnych realizátorov projektov a poradcov
- skvalitnenie regulátorného prostredia
 - pripomienkovanie legislatívy a metodických dokumentov týkajúcich sa PPP

Asociácia PPP

40 členov: finančné, poradenské, inžiniersko-konzultačné, stavebné technologické spoločnosti či advokátske kancelárie:

- **AJG Consulting, s.r.o.**
- **AK JUDr. Jaroslav Ružička**
- **alianciaadvokátov ak, s.r.o.**
- **Allen & Overy Bratislava, s.r.o.**
- **Aon Slovensko, s.r.o.**
- **Asseco Slovakia, a.s.**
- **ČSOB, a.s.**
- **DEDÁK & Partners, s.r.o.**
- **Deloitte Advisory, s.r.o.**
- **Dexia banka Slovensko, a.s.**
- **DLA Piper Weiss-Tessbach Rechtsanwälte GmbH**
- **Doprastav, a.s.**
- **DOPRAVOPROJEKT, a.s.**
- **Energie AG Vodohospodárstvo Slovakia s.r.o.**
- **Ernst & Young Financial Advisory, s.r.o.**
- **Erste Corporate Finance, a.s.**
- **EUROVIA-Cesty, a.s.**
- **Facility Slovakia, s.r.o.**
- **Komerční banka Bratislava, a.s.**
- **METROSTAV SK, a.s.**
- **Linklaters, s.r.o.**
- **NEWTON Management, a.s.**
- **NÖRR STIEFENHOFER LUTZ s.r.o.**
- **Partnerstvá pre prosperitu, o.z.**
- **PETERKA & PARTNERS, v.o.s.**
- **Porr Solutions GmbH.**
- **Poštová Banka, a.s.**
- **PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o.**
- **ROWAN LEGAL, s.r.o.**
- **Sekyra Group SK, a.s.**
- **Skanska Infrastructure Development AB**
- **Slovenská sporiteľňa, a.s.**
- **SQUIRE SANDERS, s.r.o.**
- **Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.**
- **Tatra banka, a.s.**
- **UniCredit Bank Slovakia, a.s.**
- **VÁHOSTAV-SK, a.s.**
- **VÚB, a.s.**
- **Wood & Co., a.s.**
- **Zillion, a.s.**

Legislatívne prostredie pre PPP

- **neexistuje „PPP zákon“** (napr. v ČR - Koncesní zákon)
- MF SR pripravuje štúdiu legislatívneho prostredia pre PPP
 - identifikovanie problematických oblastí legislatívy pre realizáciu PPP – **v roku 2009 majú byť uskutočnené potrebné novelizácie**

Niektoré relevantné zákony:

- **zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (špeciálne upravuje koncesiu na stavebné práce)
- v súvislosti s možnými dopadmi na dlh verejnej správy
 - **zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
 - **zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- **zákon č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu** v znení neskorších predpisov

PPP v dopravnom sektore

V tendri:

- **Tri tendre na výstavbu a prevádzku diaľnic a ciest**
 - koncesia na 30 rokov, MDPT SR
 - 157 km (hlavne diaľnice + cesty 1. triedy)
 - odhad. investícia 150-200 mld. Sk
- **Elektronické mýto**
 - výstavba + 13 rokov prevádzka, NDS, a.s.
 - 2,435 km diaľnic a ciest 1. triedy
 - investícia cca. 20 mld. Sk
- **Oprava a údržba ciest 2. a 3. triedy /Košice/**

Projekty vo fáze iniciácie:

- **Revitalizácia železničných staníc**
 - vybrané staničné objekty a nevyužité plochy sa premenia na multifunkčné centrá
 - projekt Železníc Slovenskej republiky
- **Obchvat Bratislavy (D4) /MDPT SR/**
- **Podporné služby na letisku M.R.Štefánika**
 - parkoviská, doprava a pod. /MDPT SR/
- **Parkovacie garáže /Košice/**

PPP v ostatných sektoroch

Projekty vo fáze prípravy:

- **Spoločný mediálny komplex pre STV a SRO**
 - projekt Ministerstva kultúry SR
 - náklady na výstavbu 150 mil. EUR

PPP projekty vo fáze iniciácie:

- **Multifunkčná športová hala v Bratislave**
(Ministerstvo školstva, Mesto Bratislava, VÚC)
 - 130 mil. EUR
 - MS v ľadovom hokeji (2011)
- **Národné športové centrum v Žiline** (Mesto Žilina)
 - 150 mil. EUR
- **Spoločné sídlo ministerstiev** („vládne mesto“)

Nepomenované PPP

- PPP projekty na Slovensku nie sú neznáme, len často krát nie sú pomenované ako PPP, napr.:
 - Nemocnica s poliklinikou v Malackách
 - verejné služby (Šaľa)
 - odpadové hospodárstvo (Kosit, a.s., Košice)
 - verejné osvetlenie (Lipt. Mikuláš, Považská Bystrica)
 - prevádzka vodovodov a kanalizácií (napr. Podtatranské vodovody a kanalizácie)
 - rýchla zdravotná služba
 - verejno-súkromná škola (združenie InTech, Žiar nad Hronom)
 - Slnko do bratislavských škôl (energetická efektívnosť budov) (VÚC BA)

Ďalšie príklady

Česká republika

- železničné spojenie letiska Ruzyně s centrom Prahy (Aircon)
- justičný areál v Ústí nad Labem
- väznica Rapotice
- kongresové centrum Zlín
- krajská nemocnica Pardubice
- 14 ústavov sociálnych služieb (Hradec Králové)
- Ústredná vojenská nemocnica v Prahe - ubytovňa a hotelové zariadenie
- parkoviská a parkovacie domy (Hradec Králové, Brno, Ostrava, Praha, Ústí Nad Labem...)
- športové arény (Ostrava, Plzeň)
- revitalizácia kasární (Velká Hleďsebe)
- diaľnica D3

Maďarsko

- vysokoškolské internáty
- väznice
- nemocnice
- diaľničné projekty
- kultúrne zariadenia

Možnosti

- **podpora vlády** pre PPP v niektorých sektoroch (napr. doprava, kultúra)
 - vláda oficiálne deklarovala podporu pre PPP vo vládnom vyhlásení z roku 2006
- potreba **zlepšenia infraštruktúry**
 - fondy EÚ nepokryjú celý dopyt
 - nevyužitý potenciál pre oblasti ako sociálna infraštruktúra, zdravotníctvo, obrana a pod.
- **limitované zdroje** verejného rozpočtu
 - Maastrichtské kritériá obmedzujú verejné orgány v investovaní
- **prvé skúsenosti** s PPP už existujú, hlavne na úrovni ministerstiev
- **podpora odboru partnerských projektov** (MF SR)
 - metodická a finančná podpora
- **úprava legislatívy** (2009) uľahčí prípravu PPP projektov

Výzvy

- **podpora pre PPP nie je vo všetkých sektoroch**
 - potreba objaviť možnosti v ďalších sektoroch (zdravotníctvo, sociálna infraštruktúra a pod.)
- **zvýšenie povedomia o PPP vo verejnom sektore**
 - vzdelávanie na centrálnej i lokálnej úrovni
 - semináre Ministerstva financií SR v spolupráci s Asociáciou PPP (2009)
- budúcnosť PPP môže záležať aj od **úspechu prvých PPP projektov** (diaľničné projekty, spoločný mediálny komplex)
- **dostatok zaujímavých projektových zámerov**
 - v súčasnosti málo PPP zámerov
- **dostupnosť fondov EÚ (2007-2013)** a zložité kombinovanie PPP s fondami EÚ znižujú záujem o PPP

Ďakujem za pozornosť

Irma Chmelová
Asociácia PPP

Kominárska 2,4
831 04 Bratislava

tel.: 02 / 502 34441, 0948 023 740

e-mail: chmelova@asociaciappp.sk

www.asociaciappp.sk